

TEKNOLOGIYA FANINI O'QITISHNING YANGI METODIKASI ZAMONAVIY TA'LIM TENDENSIYALARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14957551>

Sh.Kenjaye

Xorazm viloyati pedagogik mahorat markazi

"Amaliy fanlar va maktabdan tashqari ta'lim metodikasi kafedrasida mudiri"

Annotatsiya

Ushbu ishda texnologiya fanini o'qitishning zamonaviy tendensiyalari va yangi metodikalari ko'rib chiqilgan. Maqolada amaliy mashg'ulotlarning ustuvorligi, interaktiv o'qitish usullaridan foydalanish, loyihalashga asoslangan o'qitish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, kasbiy yo'naltirish va o'qituvchining roli kabi muhim jihatlar tahlil qilingan. Shuningdek, o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga va ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga tayyorlashga e'tibor qaratilgan. Ishda baholashning yangi usullari, jumladan, portfolio baholash, loyihalarni baholash, o'z-o'zini baholash va shaxsiy rivojlanish ko'rsatkichlarini baholash kabilar ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar

Texnologiya fani O'qitish metodikasi Amaliy mashg'ulotlar Interaktiv qitish Loyihalashga asoslangan o'qitish Zamonaviy texnologiyalar Kasbiy yo'naltirish Shaxsiy rivojlanish Baholash Portfolio Kreativlik Mustaqil fikrlash

Texnologiya fanini o'qitishning yangi metodikasi zamonaviy ta'lim tendensiyalariga mos keladigan va o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini, ijodiy fikrlashlarini va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak. Bunda quyidagi jihatlarga e'tibor qaratish muhim:

1. Amaliy mashg'ulotlarning ustuvorligi:

* Darslarning asosiy qismi nazariy bilimlar emas, balki amaliy mashg'ulotlardan iborat bo'lishi kerak.

* O'quvchilar turli xil materiallar bilan ishlash, asbob-uskunalaridan foydalanish va texnik loyihalarni amalga oshirish orqali ko'nikma hosil qilishlari lozim.

* Amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda tashkil etilishi kerak.

2. Interaktiv o'qitish usullaridan foydalanish:

* Darslarda interaktiv o'qitish usullaridan, jumladan, loyihalash, muammoli o'qitish, guruhlarda ishlash va munozaralardan foydalanish lozim.

* Bu usullar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularda mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradi.

* Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish ham interaktiv o'qitishning muhim qismidir.

3. Loyihalashga asoslangan o'qitish:

* Loyihalashga asoslangan o'qitish o'quvchilarga mustaqil ravishda texnik loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish imkonini beradi.

* Bu usul o'quvchilarda muammolarni hal qilish, rejalashtirish, tashkil etish va hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

* Loyihalar o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda tanlanishi kerak.

4. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish:

* Darslarda 3D-printerlar, robototexnika to'plamlari, dasturlash ta'limi va boshqa zamonaviy texnologiyalardan foydalanish lozim.

* Bu texnologiyalar o'quvchilarda texnik qiziqish uyg'otadi va ularning zamonaviy ishlab chiqarish bilan tanishishlariga yordam beradi.

* AKTdan foydalanish o'quvchilarning axborotni izlash, tahlil qilish va taqdim etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

5. Kasbiy yo'naltirish:

* Texnologiya fani darslarida o'quvchilarni turli xil texnik kasblar bilan tanishtirish lozim.

* O'quvchilarga o'zlarining qiziqishlari va qobiliyatlariga mos keladigan kasbni tanlashga yordam berish kerak.

* Korxonalar va tashkilotlar bilan hamkorlik qilish orqali o'quvchilarni amaliy tajriba orttirish imkoniyati bilan ta'minlash lozim.

6. O'qituvchining roli:

* O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarning texnik loyihalariga yo'naltiruvchi, maslahat beruvchi va yordam ko'rsatuvchi bo'lishi kerak.

* O'qituvchi o'quvchilarning ijodiy fikrlashlarini va mustaqil ishlashlarini rag'batlantirishi lozim.

* O'qituvchi doimiy ravishda o'z kasbiy malakasini oshirib borishi kerak.

Texnologiya fanini o'qitishning yangi metodikasi o'quvchilarni zamonaviy ishlab chiqarishga tayyorlashga, ularda texnik ko'nikmalar, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak.

7. Shaxsiy rivojlanishga e'tibor:

* Kreativlikni rag'batlantirish: O'quvchilarning ijodiy fikrlashlarini rag'batlantirish uchun ularga erkinlik berish va turli xil g'oyalarni sinab ko'rish imkoniyatini yaratish lozim.

* Mustaqil fikrlashni rivojlantirish: O'quvchilarga mustaqil ravishda muammolarni hal qilish va qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berish kerak.

* Jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirish: Loyihalar ustida guruhlarda ishlash orqali o'quvchilarda hamkorlik qilish, muzokara olib borish va o'z fikrlarini ifodalash ko'nikmalarini shakllantirish lozim.

* Mas'uliyatni oshirish: O'quvchilarga o'z loyihalari uchun javobgarlikni his qilishga o'rgatish kerak.

* Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: O'quvchilarga axborotni tanqidiy tahlil qilish, o'z fikrlarini asoslash va boshqalarning fikrlarini hurmat qilish ko'nikmalarini rivojlantirish lozim.

8. Kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlash:

* Zamonaviy ishlab chiqarish bilan tanishtirish: O'quvchilarni zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlari, texnologiyalari va tendensiyalari bilan tanishtirish lozim.

* Kasbiy yo'nalish berish: O'quvchilarga turli xil texnik kasblar haqida ma'lumot berish, ularning qiziqishlari va qobiliyatlariga mos keladigan kasbni tanlashga yordam berish kerak.

* Amaliy tajriba orttirish imkoniyatini yaratish: Korxonalar va tashkilotlar bilan hamkorlik qilish orqali o'quvchilarni amaliy tajriba orttirish imkoniyati bilan ta'minlash lozim.

* Tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish: O'quvchilarga o'z loyihalarini amalga oshirish, biznes-rejalar tuzish va o'z mahsulotlarini sotish ko'nikmalarini rivojlantirish lozim.

* Dasturlash va robototexnikani o'rgatish: Zamonaviy ishlab chiqarishda dasturlash va robototexnika muhim rol o'ynaydi, shuning uchun o'quvchilarga bu sohalarda bilim berish lozim.

9. Baholashning yangi usullari:

* Portfolio baholash: O'quvchilarning loyihalari, ishlanmalari va boshqa ijodiy ishlarini jamlagan portfoliolarini baholash lozim.

* Loyihalarni baholash: O'quvchilarning loyihalarini baholashda nafaqat natija, balki jarayon, ijodiy yondashuv va hamkorlik ko'nikmalari ham hisobga olinishi kerak.

* O'z-o'zini baholash: O'quvchilarga o'z ishlarini tanqidiy baholash va o'zlarini rivojlantirish rejalarini tuzishga o'rgatish lozim.

* Shaxsiy rivojlanish ko'rsatkichlarini baholash: O'quvchilarning kreativligi, mustaqil fikrlashi, jamoada ishlash ko'nikmalari va boshqa shaxsiy rivojlanish ko'rsatkichlarini baholash lozim.

Texnologiya fanini o'qitishning yangi metodikasi o'quvchilarni zamonaviy dunyoga tayyorlashga, ularda kerakli ko'nikmalarni shakllantirishga va ularning shaxsiy rivojlanishiga yordam berishga qaratilgan bo'lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. Ushbu qonun ta'lim sohasidagi asosiy huquqiy normalarni belgilaydi va texnologiya fanini o'qitishning umumiy tamoyillarini belgilab beradi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Zamonaviy maktab" konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori. Ushbu qaror zamonaviy maktabning asosiy talablarini belgilaydi va texnologiya fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish zaruratini ta'kidlaydi.
3. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligining buyruqlari va yo'riqnomalari. Ushbu hujjatlar texnologiya fanini o'qitishning metodik tavsiyalari, o'quv rejalari va dasturlarini belgilaydi.
4. Y.S. Qosimova, Sh.S. Sharipov, M.A. Mavlonov. "Texnologiya ta'limi metodikasi". Ushbu qo'llanma texnologiya fanini o'qitishning nazariy va amaliy asoslarini yoritib beradi.
5. B.M. Tolipov, M.M. Usmonov. "Texnik ijodkorlik asoslari". Ushbu qo'llanma o'quvchilarning texnik ijodkorligini rivojlantirish usullarini yoritib beradi.
6. Z.A. Niyozov. "Texnologiya fanini o'qitishda loyihalash usuli". Ushbu maqola texnologiya fanini o'qitishda loyihalash usulining afzalliklarini yoritib beradi.
7. D.A. Safarova. "Texnologiya fanini o'qitishda interaktiv usullar". Ushbu maqola texnologiya fanini o'qitishda interaktiv usullarning samaradorligini yoritib beradi.
8. Internet manbalari:
9. Ziyonet.uz
10. Eduportal.uz
11. Kitob.uz